

ПОЗИВЪ

КЪМЪ

Членоветъ на Македоно-Одринската Организация въ България.

Настъпнитъ отъ година врѣме насамъ възненія въ срѣдата на легалната македоно-одринска организация не можеха да не изпълнитъ съ тревога българската душа, не можеха да не прѣдизвикатъ едно болезнено свиване на българското сърце, не можеха да не смутятъ обществената българска съвѣсть.

Народностъ, вѣра, култура — това сж три жиди прѣко Рила и Родопи, — три отъ памѣтъ и вѣна жиди между Балкана, Странджа и Пиринъ . . .

А миръ или безпокойство, цѣлостъ или разпокъсане, побѣда или гибелъ — това сж три облака на раздѣленото отъ Рила и Родопи небо, — три черни облака отразени въ бистритѣ води на Дунава и Бѣлото море.

Да, настъпнитъ отъ година врѣме насамъ възненія въ срѣдата на легалната македоно-одринска организация не можеха да не изпълнятъ съ тревога българската душа, не можеха да не прѣдизвикатъ едно болезнено свиване на българското сърце, не можеха да не смутятъ обществената българска съвѣсть.

И Върховниятъ Комитетъ на организацията смята, че първа и свята негова длъжностъ е да посочи истината, да изповѣда правдата, — да отговори на едно общо желание съ едно общо, макаръ и кратко, освѣтление и да призове българскитъ граждани къмъ съчувствие и поддрѣпа, за туране край на съдбоносното зло.

* * *

Македоно-одринскитъ въпросъ е връстникъ на единъ тъмно за пушка и сабя мжлага. Той изпъква на сцената веднага слѣдъ подписването на прословутия Берлински договоръ. Крѣсенското въстание и други нѣкои частични опитвания, веднага слѣдъ войната, свидѣствуватъ за това. Ала до 1894, до 1895, или най-право до 1896 година, македоно-одринскитъ въпросъ бѣше само прѣдмѣтъ на вѣстникарски дикламации и на дипломатически зашлахи; отъ тогава насетнѣ, благодарение на голѣмия нарастѣтъ отъ умственни сили въ робската страна — сили, които трѣбаше да се погрижатъ за създаване условия, при които тѣ биха намѣрили

своето културно приложение, тоя въпросъ стана име на едно истинско народно движение.

Вунтовнитъ позивъ *откожов* намѣри съчувствено ехо *отсамъ*; край току що основаната тайна революционна мак.-одринска организация въ Турция, поникна и явна легална македоно-одринска организация въ България.

Двѣтъ организации се развиха и порастнаха напълно независими една отъ друга. Общата цѣль — единствена връзка между тѣхъ — не можеше и не трѣба да ги слива. Всѣка отъ тѣхъ си има своята стихия и своята граница. Защото трѣба да се има прѣдъ видъ и желанието на хората, за които и въ името на които съществува тия организации, трѣба да се има прѣдъ видъ и политическата обстановка, при която и съобразно която се работи, трѣба да се има прѣдъ видъ и нуждата да се запази поне културното единство на българското плѣме. Македоно-одринци могатъ да разчитатъ на успѣхъ, като се надѣватъ прѣди всичко на своитъ собствени сили, послѣ на просвѣтеното и човѣколюбиво общество и най-послѣ на европейската стипчава дипломатия. Въоружениятъ протестъ трѣба да бѣде дѣло на едното поробено македоно-одринско население. Само по тоя начинъ движението ще намѣри съчувственици, които биха раздвижили свѣта. И тогава дипломатията ще разбере, че за умиротворение на Балканския полуостровъ, че за успокоение на Европа, че за удовлетворение на цѣлия свѣтъ, трѣба да свърши съ нашия въпросъ.

Ако пъкъ организацията въ България не се отдѣлеше отъ онаи въ турско, ако не ѝ се далеше единъ чисто споматателенъ характеръ, тя не би могла да се нарича легална, тя би изпъквала и въ Русе и въ Соузитъ, тя би говорила и въ Цариградъ и въ Лондонъ. — тя би обсебила борбата на робитъ и би ѝ дала изгледътъ на едно чисто и просто външно поддрѣкателство, недостойно за симпатията и поддрѣжката на когото и да било. Тогава и самата България би страдала отъ единъ постояненъ дипломатически натискъ, за усмиряване македоно-одринскитъ размирици, и самитъ ний бѣхме страдали, защото *volens-nolens* биха били

вzeti мърки против насъ. Освѣтъ това, България би била обвинена въ стрѣемежъ къмъ териториално разширение, намъ пъкъ биха нататрузили кюлфа на гръцкитѣ етаник-стеристи . . . И ето въ поводъ на заинтересуванитѣ балкански държави да вирнатъ рѣцѣ и крака за дѣла на сѣлната пшачка!

Наистина, грѣба да признаемъ далновидността на ония, които сж основали дѣвѣтѣ организации и които сж врѣме сж разграничили и строго опредѣлили както сферитѣ, така и начинитѣ и срѣдствата на тѣхнитѣ дѣйствиа.

* * *

Ала намѣриха се хора въ България, които, въпрѣки свѣта на една дългогодишна традиция, въпрѣки ясенитѣ постановления и на едни статуты, да отклонятъ легалната организация отъ нормалния ѣ пътъ и да я направятъ, поне дотолкова, доколкото си служатъ съ нейнитѣ нарични срѣдства, прямо пакостна за освободителното дѣло.

Тѣ сж хората на бившия върховенъ комитетъ Михайловски-Цопчевъ, тѣ сж ония, които, и слѣдъ единъ позоренъ за тѣхъ блямъ отъ страна на болшинството дружествени делегаты тая година, самозвано посмѣха да играятъ още ролята на върховно управително тѣло въ организацията, когато подобно тѣло, редовно и законно избрано, сществува и дѣйствиа вече!

Бившиятъ комитетъ, избранъ миналата година за да тури редъ въ разстроения дѣла на легалната организация, още отъ първия день прострѣ рѣцѣтъ си нататъкъ, накаждо за неизмененъ пътъ бѣше напомнено и въ конгреса, който го избра, че комитетъ отъ България нѣма право да посѣта. Нима директивата, която гласи: „задачата на македоно-одринската организация въ свободна България е не да направлява и рѣководи революционното движение въ Македония и Одринско, което се развива при особени специфични условия и не тѣри никакви прѣсилвания отъ вънъ“, — нима тая директива не е достатъчно изрична и категорична? Но комитетътъ си имаше своята цѣль, своето прѣдоставена цѣль, която съ десетъ хиляди или съ десетъ души, все едво споредъ думитѣ на г-на Цопчева въ конгреса, грѣба да бѣде постигната. И какво значи една директива, макаръ и озаконена отъ 120 души делегаты на дружествата въ конгреса, какво значи ти, противъ едно горѣщо желание за пиване юздитѣ на революционното движение и неговото разираване по команда отъ София.

Тайната революционна организация въ Македония обаче бѣше — и си остана — една здрава скала, изпрѣчена срѣдъ пята на скърпениа отъ прогнили дѣски кораба на новитѣ аргонавци. За да се разруши тая скала и да се продължи побѣденъ, макаръ и беславенъ, пътъ — комитетътъ Михайловски-Цопчевъ си послужи съ ония хубави парици, които българскитѣ граждани бѣха давали не за кръвнишки безчиства, не за немилостиви

прѣдательства, не за най-долнепробни качуства съ освободителното дѣло на милиони хора!

Ний говоримъ за разбойнишкитѣ банди на Дончо, Алексѣ, Кутрула, Ризо, Пехливана и прѣтѣми герои на едно тѣсно кокошкарско минало; — говоримъ за тѣхъ — откупенитѣ и въоруженитѣ съ сърѣдствата на легалната македоно-одринска организация въ България; — за тѣхъ — изпратенитѣ да „прѣвзематъ“ революционната македоно-одринска организация въ Турция! . . .

Тѣ отидоха и съ подмаване и заплащане караха и каратъ населението да признае и слуша комитета въ София.

Тѣ отидоха и съ прѣдательство и убийство прѣмахваха и прѣмахваѣ всѣки работникъ, който не иска да знае за комитета въ София.

Да, тѣ отидоха и по единъ въролеменъ и братоубийственъ начинъ се заловиха да „прѣвзематъ“ — за смѣтка на легалната — нелегалната организация, която си има свой централенъ комитетъ и не хае отъ свирната на комитета въ София . . .

И когато прѣди двѣ седмици бѣха прочетени прѣдъ едно събрание на частъ отъ дружествениитѣ делегаты въ Славянската Бесѣда, — събрание, което нѣкои наричатъ конгресъ, — когато бѣха прочетени цѣлъ купъ документи, които подтвърждаваѣтъ нашитѣ обвинения, дигна се г-въ Михайловски и каза: „Ний спасяваме Македония и Одринско отъ социалисти и анархисти, които сж разбъркали умоветѣ на хората съсь своитѣ развратителни учения“; — дигна се г-въ Цопчевъ и заяви: „Ний дѣйствуваме съгласно чл. 5 отъ статутитѣ, който гласи: прилагаме мѣропріятия, диктувани отъ силата на обстоятелствата“.

Социалисти и анархисти! Като че ли хилядитѣ мъченици за свободата на Македония и Одринско, които днесъ гаснатъ на заточение или гниятъ въ земята сж такива; като че ли македонци и одринци не сж способни за никаква самостояйна борба и който пожелае може да имъ окачи каквото си ще звънецъ; като че ли най-посѣтъ има ľudъ нѣкой да отиде и прѣпоръчва разходка изъ планинитѣ на затворника, който е лишенъ прѣди всичко отъ въздухъ и свѣтълина. Ако г-въ Михайловски не би билъ тѣврѣтъ на тѣсно, той не би експлоатираѣлъ недовѣрието на една частъ отъ обществото къмъ извѣстни учения и не би го плашиѣлъ тѣхъ . . .

Членъ 5 отъ статутитѣ! Като че ли тоя членъ дава право на комитета да обяви война на ония, за морална и материална поддрѣжка на които сществува; като че ли „прилагане мѣропріятия, диктувани отъ силата на обстоятелствата“, значи и промѣняне характера на самата организация; като че ли нѣма една директива най-посѣтъ, която не позволява никакво тѣкуване на тоя нецѣстенъ членъ, въ смисълъ на прѣдиремане изъ България каква да била активна дѣйность отъвдѣ. Ако г-въ Цопчевъ не бѣше въ положението на човѣкъ, който се дави, той не би посѣгалъ къмъ сламка, каквато

представлява 5-ия член, и не би се ловил за неа. . . .

Казвахме, казваме и ще потретим, че бившият комитет пълно върху статутит, потяшка директивата и измѣни на освободителното дѣло.

* * *

Шомъ станаха известни първитѣ грѣхове на комитетата Михайловски-Цончевъ, веднага настѣпи едно извънредно смущение въ редовитѣ на тукашната организация. Довѣрието между комитетата и дружествата биде подложено на тежки изпитания, до като окончателно изчезна. А довѣрието е необходимият елементъ за обществената дисциплина, безъ която пъкъ е немислимъ какъ да е напредѣкъ на обществениитѣ институти.

Посѣто на довѣрието, нарушена дисциплината — почнаха да се чуят гласове за извънреден конгресъ — гласове, които имаха явно неблагоприятна за дѣятелността на комитетата тенденция. Но рѣшено биде не само да се върви по нататѣкъ въ тибелния за дѣлото път, ами да се обезпечат и срѣдствата, които биха гарантирали една несмѣняемостъ за господата Михайловски-Цончевъ и компания. Напр. дружествата, които бѣха посмѣли да извикатъ противъ незаконната дѣятелностъ на комитетата, бѣха „афоресани“ отъ послѣдния, макаръ че той самъ, чрезъ беззаконията си, ги биде предизвикалъ къмъ протестъ. И когато прѣстѣпленията нарастнаха и болшинството отъ дружествата бурно негодуваха, комитетитъ, въ окрѣжното за свикване конгреса, съвсѣмъ произволно раздѣли дружествата на двѣ категории: дѣтелни и бездѣтелни. Къмъ първата категория бѣха отнесени всички дружества, за които комитетитѣ върваше, че ще изпратятъ добръ разположени къмъ него делегати; къмъ втората категория бѣха отнесени ония дружества, за които комитетъ имаше свѣдения отъ своитѣ агенти, че ще изпратятъ неблагоприятни за него делегати. При тия условия, много дѣтелни дружества минаха въ реда на бездѣтелнитѣ и много бездѣтелни се укмуха въ реда на дѣтелнитѣ.

Доиде 28 юлий. Делегатитѣ на всички дружества се явиха съ редовни отчети и пълномощия. Ала не на всички, разбира се, бѣха дадени отъ

комитетата карти за допусане въ Славянската бещѣа, гдѣто биде опрѣдѣлено да се състои конгреса. По тоя начинъ, отъ 114 делегати, само 61 се конституираха въ конгресъ, въ единъ своеобразен конгресъ, който въ продължение на дѣла седмица не върши друго, освѣнъ да се гаври съсъ всѣко право, съсъ всѣка честъ и съсъ всѣка съвѣсть!

И когато нагласеното болшинство отиде до тамъ, че одобри всичкитѣ дѣяния на комитетата Михайловски-Цончевъ, като призна тукашната организация за революционна, слѣдователно за такъва, която може и трѣба да замѣсти отпаднатата, тогава 16 души отъ опозицията, които настояваха за работа върху почвата на статутитѣ и директивата, направиха онова, единствено което имъ оставаше да направятъ: тѣ напуснаха Бещѣата.

Конституиранитѣ слѣдъ това отъ делегатитѣ на болшинството дружества X редовен конгресъ обяви незаконна всѣка дѣйностъ отъ коя да е група въ България, ако тѣ дѣйностъ, не би била съгласна съ легалния характеръ на тукашната организация, избра новъ съставъ за върховния комитетъ и се закри.

* * *

Ето, прочее, самата истина по нашитѣ възнеши и раздори.

И намъ прѣдстои тежката работа да униожимъ едно опрѣстателно на дѣлото зло, да умиротворимъ организацията въ България, да подкрѣпимъ борачитѣ се братя въ Турция.

Намъ прѣдстои да приберемъ тукашната организация въ нейнитѣ законни граници, да прѣдупрѣдимъ всѣка възможностъ за нови посѣгателства отъ когото и да било върху правата на организираниитѣ за самостоятелна борба роби и да дадемъ възможностъ на македоно-одринскитѣ революционери да заговорятъ сами прѣдъ свѣта и високо да заявятъ своето наложително желанье: автономията на Македония и Одринско.

Нека македоно-одринската емиграция и свободнитѣ български граждани се проникнатъ отъ съзнанието на своя дългъ, нека ни подадатъ ръка!

София. 13 августъ — 1902 год.

Върховенъ Македоно-одрински комитетъ:

Прѣдсѣдателъ: *Хр. Станишевъ,*

Подпрѣдсѣдателъ: *Т. Карайововъ,*

Секретаръ: *А. П. Стояновъ,*

Касиеръ: *Юр. Асьновъ,*

Свѣтъници: { *П. К. Яворовъ,*
Ст. Петровъ.